

Prohlášení Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých České republiky, zapsaného spolku k inkluzivnímu vzdělávání nevidomých na základních a středních školách

Sobota, 28. května 2016, Havlíčkův Brod

Deváté celostátní shromáždění Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých České republiky, zapsaného spolku (dále „SONS ČR, z. s.“) přijalo níže uvedené prohlášení k inkluzivnímu vzdělávání nevidomých na základních a středních školách.

SONS ČR, z. s., jediná celostátně působící organizace nevidomých a slabozrakých v naší zemi je krajně znepokojena idealizací inkluzivního vzdělávání nevidomých žáků základních a středních škol. Budeme v tomto prohlášení mluvit pouze o nich, neboť posuzovat smysluplnost inkluzivního vzdělávání mentálně, tělesně a sluchově postižených nám nepřísluší.

S výjimkou extrémně talentovaných nevidomých žáků základních a středních škol, kteří mohou v inkluzi uspět, považujeme inkluzivní vzdělávání nevidomých dětí a mladých lidí, jakož i dětí a mladých lidí se zbytky zraku za škodlivé. Nabízí se otázka, proč tomu tak je a odpověď je jednoduchá: ve škole přijímají žáci drtivou většinu informací prostřednictvím zraku – tedy smyslu, který nevidomým buď chybí úplně nebo z velké části; nemohou tudíž číst běžné písmo, nevidí na tabuli. Aby se mohli vzdělávat jako jejich vidící vrstevníci, musí se uchýlovat k alternativním technikám získávání informací – ke čtení Braillovým písmem a k mluvenému sdělování informací. V běžné škole lze zpravidla zařídit nevidomému žákovi příjem informací pouze v mluvené podobě: dítě sedí pasivně v lavici, poslouchá učitele, asistent mu předčítá cvičení a žák zůstává negramotným. Někdy se sice Braillovo písmo jakžtakž číst naučí, ale ve škole je takřka nepoužívá, protože jím neumějí komunikovat jeho učitelé. A důsledek? Negramotnost doložitelná na stovkách, ba tisících výstupů z e-mailové korespondence nevidomých mladých lidí, kteří inkluzí již prošli. Zaměstná snad někdo nevidomého absolventa střední školy s administrativním zaměřením, když má v životopisu a motivačním dopise dvacet hrubých chyb?

Zastánci inkluze často argumentují nutností přímého styku zdravotně postiženého (v našem případě „nevidomého“) dítěte s ostatními dětmi ve třídě v zájmu navazování normálních

kamarádských vztahů. Myslíte, že byste o přestávce navazovali kamarádský kontakt se svým nevidomým spolužákem - například za účelem provedení nějaké nezbednosti -, kdyby mu stála po celou dobu za zády cizí dospělá osoba? Jednoduše platí, že se nevidomé dítě skamarádí se svými zdravými vrstevníky daleko spíš při mimoškolních činnostech než ve škole, takže i v popsáném případě argument nutnosti inkluzivního vzdělávání pokulhává.

A co nabízí vzdělávání na speciálních školách pro nevidomé? Nadstandardně vybavené zázemí; třídy nanejvýš o deseti dětech; kvalifikované učitele; individuální podchycení a rozvíjení vloh žáků atd. Děti jsou nuceny číst a psát, protože učitelé jejich písmu rozumějí. Když děti ze školy vyjdou, jsou konkurenceschopnější, než děti z inkluze.

Na závěr trochu pozměňme slovník a všechno bude vypadat hned daleko růžověji: místo „speciální vzdělávání“ říkejme „exkluzivní vzdělávání“. Bohatí lidé upřednostňují vzdělávání svých dětí v exkluzivním prostředí uzavřených společenství sobě rovných. Rodiče nevidomých dětí, ač často nikoli bohatí, mají stejnou možnost. Je na nich, dokud jim to hloupý aktivistický předpis nezakáže, zda zvolí inkluzi či exkluzi.